ВЛАДИКА НИКОЛАЈ ЖИЧКИ

Владика Николај Велимировић, први ововремени светитељ Српске православне цркве, недокучива духовна величина, стуб и упориште, најгенијалнији беседник и богослов, највећи српски црквени писац и мислилац, доктор теолошких и филозофских наука два престижна европска универзитета и почасни доктор Глазговског и Колумбијског универзитета. Тако о њему пишу његови савременици и биографи, позивајући на његова дела издата у 15 великих томова са преко 12,000 страница.

Кроз своју веру православну, читамо даље, ширио је Божју реч сваком човеку који обитава у овом свету, без обзира којој култури, народу, па чак и вери он припадао.

Нема сумње да је он ПРВИ после Светог Саве, истичу теологисти, и настављају - Од Светог Саве до данас, ниједан Србин није оставио за собом тако блиставо дело као Владика Николај. Био је пре свега јеванђеоски човек, прави Христоносац који је зрачио, али и велики духовник, песник, књижевник, историчар, филозоф, беседник ...

А пошто је и физички био део нашег ово/времена и простора, отуда су у народу сећања свежија и осведоченија, па и нама лајицима јаснија и реалнија, без замагљена и улепшавања, често далекој временској дистанци, миту или легенди својствена.

Свети владика Николај Велимировић /световно *Никола Велимировић/* рођен је 5. јануара 1881. године, /23. децембра по православном календару/, у малом планинском селу Лелић код Ваљева.

Основну школу је похађао у суседству, у манастиру Ћелије, а шесторазредну гимназију је завршио у Ваљеву.

Студирао на Богословском факултету у Београду, где је дипломирао 1902.

Кратко време је био учитељ у Драчићу и Лесковицама, селима код Ваљева, а затим је, као изузетно даровит студент, добио стипендију и од 1904 студирао теологију, а 1908. докторирао на старокатоличком теолошком факултету у Берну , Швајцарска /на немачком језику/.

Затим је у Енглеској, на филозофском факултету у Оксфорду припремао докторат/на енглеском језику/, где је уједно успоставио веома добре пријатељске односе са англиканском црквом, што је резултирало да је био први неангликанац који је проповедао у катедрали Светог Павла у Лондону.

Докторат је одбранио 1909. на универзитету у Женеви /на француском језику/

Исте године се враћа у Србију, где се замонашио у манастиру Раковица /Београд/ и био рукоположен за јеромонаха под именом НИКОЛАЈ.

Међутим стечено знање и престижне дипломе није могао да верификује да би био предавач на Богословији, јер није имао завршену пуну гимназију /првих шест је завршио у Ваљеву/, па се, поред све стечене мудрости, враћа у средњу школу и полаже седми и осми разред.

Своје образовање заокружује тако што иде на студије у Русију, у Петроград, у чувену Духовну Академију, да се, како му је предложио београдски митрополит, **оправослави**!

1911. именован је за суплента /помоћника у настави/ на Богословији, у Београду, где је предавао филозофију, психологију, логику, историју, стране језике.

Али стечена духовна ширина му није дала мира у скученим оквирима Богословије и он започиње серију чувених беседа и предавања широм тадашње Србије, са темама из живота у оригиналној обради, што је било прворазредна духовна и културна сензација у црквеној и културној јавности. Популарност му омогућује да путује, и он посећује Босну и Херцеговину, Приморје, Немачку, Швајцарску, Италију и Русију.

1912-1913, током Балканских ратова, радио је као капелан и помогао болесне и сиромашне, а његове књиге и говорнички дар донели су му велику популарност.

1915-1919, током првог светског рата, већ стечено искуство и пријатељство, али и знање седам светских језика, условили су да буде послат у Енглеску и Америку, ради обављања дипломатских и патриотских послова, где успешно објашњава и брани интересе Србије и српског народа, али и обезбеђује помоћ и добровољце за одбрану домовине.

1919, по завршетку рата, изабран је за епископа жичког, /тада са седиштем епархије у Чачку, граду са богатом духовном историјом, који је од средине XV века, под именом Градац, био седиште Моравичке митрополије/, а маса света је тим поводом изашла да поздрави његов долазак.

Међутим, већ 1920, како би се сузбило његово исувише либерално схватање, и веома развијена међународна хришчанска делатност, премештен је у Охридску епархију /до 1930/, односно касније Охридско битољску епархију у Битољ /1930-1934/, где је био задужен за богомољачки покрет /што у том периоду комплетно трансформише његову либералну личност и филозофска гледишта/ и где је обновио напуштене и уништене манастире и основао неколико сиротишта. Под његовим благотворним утицајем, почиње у српском народу велико духовно буђење, а у црквеном животу огромно прегалаштво.

Не прекидајући везе са жичком епархијом, посебно њеном библиотеком Свети Лазар и месечником Преглед, у том периоду, поред бројних списа, написао је и једно од својих највреднијих дела "Охридски пролог" /које је до сада штампано у преко милион примерака и преведено на многе светске језике/.

По жељи Архијерејског сабора и народа Шумадије, Свети Синод Српске Патријаршије, са седиштем у Сремским Карловцима, одређује да се епископ, господин др. Николај поново врати у жичку епархију / 1935 /до 1941/, па се владика, као администратор враћа, али у Жичу, у Краљево, које је сада по владикиној препоруци, седиште Жичке епархије.

Свештенство и народ Жичке епархије радосно су поздравили ову вест, јер је „Преосвећени епископ Др. Николај био први жички епископ по ослобођењу и ми се надамо, да ће он поново доћи да управља светосавском епархијом"

Одмах је, у пуном сјају, обновио манастир Жичу, и друге запуштене верске објекте, и манастире у овчарско кабларској клисури, где су и неки нови изграђени, када је заправо и створена просторна манастирска целина какву и данас знамо, а која је тада названа Српска Света Гора.
„Са благословом Његовог Преосвештенства Епископа Жичког Господина Николаја образован је у Чачку Одбор за обнову Овчарско-Кабларских манастира и других националних светиња. Циљ је Одбора да у овој клисури обнови све манастире и друге националне светиње, које су вековима биле запуштене и од нас заборављене, те да од ове најлепше клисуре наше предратне Србије створи Српску Св. Гору, која ће за све нас, а нарочито странце бити једно од најлепших и најинтересантних туристичких места. На овај начин, наш град Чачак добиће много како у моралном тако и у материјалном погледу. ... "

По окупацији, а због његовог великог угледа и утицаја на народ, бива ухапшен у Жичи и затворен у манастиру Љубостиња и манастиру Војловица, а касније одведен у логор Дахау.

После рата емигрира у Америку, где је до последњег дана свог живота деловао као теолог, родољуб и просветитељ, проповедајући универзалну Божју реч сваком човеку који обитава у овом свету.

Напустио је овоземаљски живот 1956 у руском манастиру Свети Тихон у Јужном Канану, малом месту у Пенсилванији. Амерички конгрес је тим поводом изјавио саучешће српском народу.

Сахрањен је у манастиру Свети Сава, у Либертвилу. **Народ га је одмах прихватио као светитеља.**

Посмртни остаци су му пренети 1991 у родни Лелић, а Српска Православна Црква га званично проглашава за свеца 2003 године чином канонизације који је обављен у Храму Светог Саве на Врачару. У ствари, Црква је свечано потврдила култ и његову светост у српском народу, али и у многим помесним црквама.
Свечану саборску архијерејску литургију у част новојављеног **светитеља Николаја Жичког и Охридског** служио је патријарх Павле са свим архијерејима СПЦ.

По сведочењу најумнијих и најугледнијих странаца, Свети Николај Жички спада у редове највећих интелектуалаца које је свет дао у двадесетом веку. Међу неколико највећих умова света, био је једини Балканац који је говори на прослави шестогодишњице Шекспира у Великој Британији. Био је први неангликанац који беседи у цркви Светог Павла у Лондону. Био је први који проповеда црнцима у Њујорку, а они га, у знак захвалности, када је следећи пут дошао, дочекују са српском химном и заставом. Био је пријатељ са чувеним индијским песником Рабиндранатом Тагором, и са католичким бискупом Џорџом Белом, и са више високих америчких званичника.
Слављен је и прослављен као свети човек од многих других православних цркава, далеко пре српске. Код куће је увек најтеже!

Данас, како га његов, наш народ све више упознаје, кроз његов животопис и своје муке препознаје. Свети Никола је зато духовно све живљи, све активнији, све утицајнији, све више расте, све више љубави народу дарује. Зову га Нови Златоусти Србије.

Његово Ваљево му се одужило, и Чачак би могао.
А Краљево, а Жича, а почаствовани суграђани наших светитеља - одужили су се Светом Сави.
А Светом Николају!
Ево прилике!
пројект – Храм Светитеља Николаја

иницијатива **пројект**

ЖИЧКИ

ДУХОВНИ ХРАМ “СВЕТИТЕЉ НИКОЛАЈ ЖИЧКИ”

/неформалан пример преузете јавне, а /уз овде дату личну надградњу/ пожељне апликације тек ради илустрације могућег изгледа и места постављења, наравно уз поштовање свих елемената и канонских правила својствених нашој православној вери, обичајима али и духовној величини и универзалној промисли светлости којој је храм намењен, а који би се од стране аутора и компетентних усагласили, ако, или када се одлучи да се овакав духовни објекат гради.

Локација – Брдо изнад садашњег спомен парка стрељанима у другом светском рату у Краљеву, на позицији линије која води од Ибарског кеја* дуж улице Октобарских жртава и завршава се, или почиње са овим Брдом - храмом, као највишом и најграндиознијом духовном грађевином која доминира целим простором.

Кружни балкон, са затвореном стакленом куполом, /симбол светлости/ у функцији видиковца са видокругом од 360 степени. Тачка универзалног п/р/огледа, /провиђења/ и симбиличног сједињења Западне Мораве и Ибра.

**/Од Ибра, пешачким мостом, потез се у другом правцу линијски наставља и иде до пресека жичког пута, /а дугорочно, и даље, јер има перспективу, и тај проспект треба урбано сачувати/ где би се на новом кружном току, по једној варијанти, поставио споменик владики Николају Жичком. /по другој варијанти, споменик би био унутар, или изван храма/*

Даље, од тог кружног тока жичким путем иде у континуитету наставак приче, која подразумева споменик Светом Сави на уласку у зону жичког манастира /постоји шири предлог, итд/, али о тим варијантама би се у једном другом прилогу детаљисало / ако буде интереса/, а за сада, то су само почетне назнаке/

Низ падину, од храма по средини, у ширини улаза /који треба да је што шири /не као на слици/, јер преставља симбол отворености и универзалне љубави и гостопримства широког срца свим људима, иде каскадни водопад до подножја, као симбол изворишта, тока и живота. Лево и десно од храма, у ширем захвату, после већег круга камено плочастих оплемењених елемената, и даље исто тако опојасане ситно ошишане култивисане траве, вишередна стабла четинара и цветних

жбунова, као декоративни пејзажно - естетски елемент, и уједно раздвојни појас постојећих стамбених и других објеката.

Посебне прилазне стазе са бочних страна које не ремете постојећу амбијенталну целину спомен парка, нити храмског комплекса, заправо које треба да надграде читав амбијент укомпонујући и хармонизујући на најбољи начин две целине. Такође поштујући и сакрално и стамбено залеђе, које би се накнадно, по сличном принципу, урбано естетски, функционално и тематски уклопило у шири северни амбијентални урбани-архитектонски потез ка западноморавској обали.

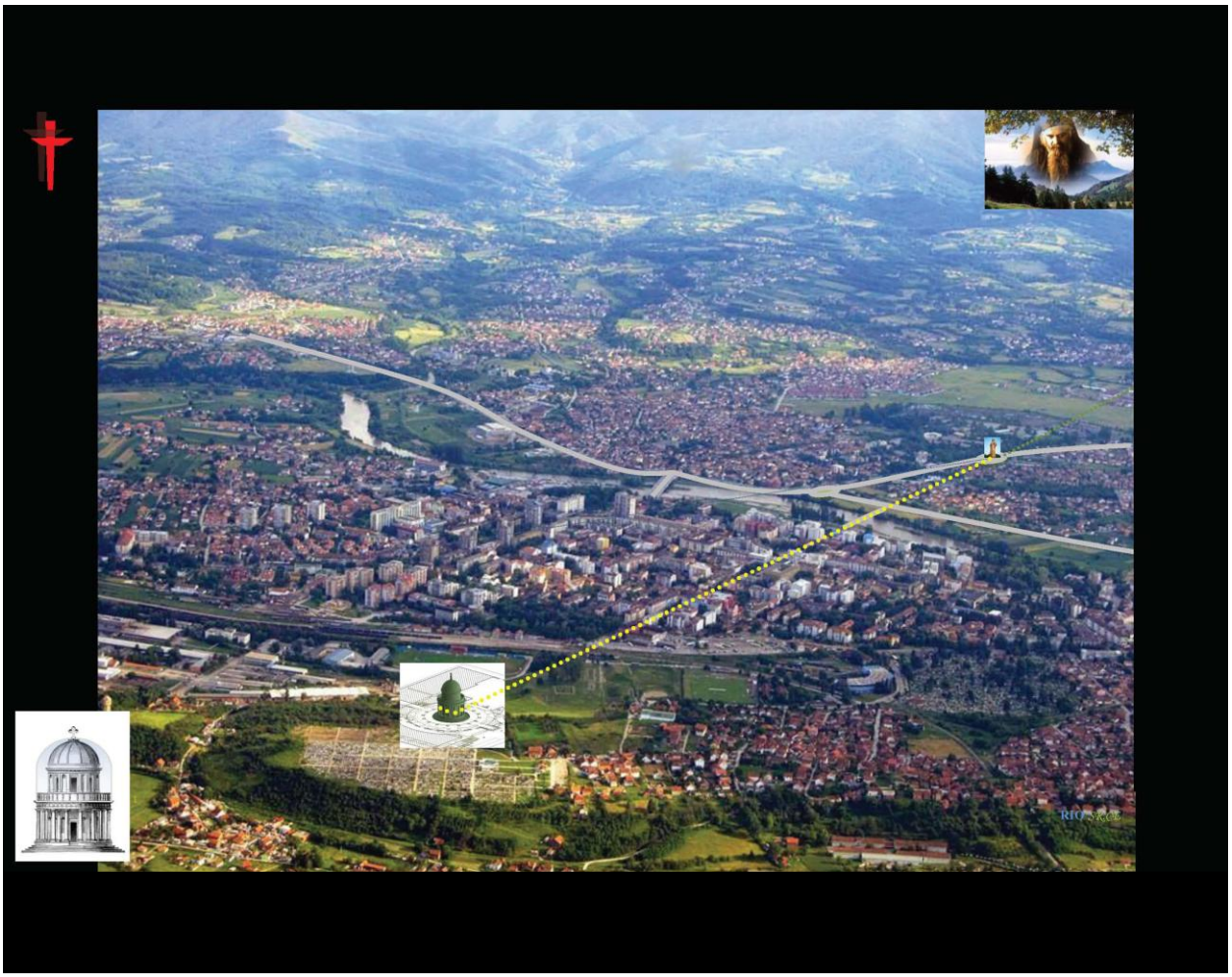

п.с. Краљево - просторно локацијски и урбани концепт ове композиције је заправо тематски модификована варијанта истог који је од стране овог аутора урађен и представљен 1986/7/8, а и тада као продужена и разрађена варијанта једног ранијег предлога пројекта намењеног тада значајном међународном догађају у једном делу света. Иако је и тада, у свакој варијанти, за осетљиво око тек приметно, предлог пројекта суптилно, али ипак дозирано, са мером, без икаквих неколегијалних помисли, апострофирао наш национални елемент, круг се изгледа, ипак сада, после 30 година, на вероватно најбољи, или једино исправан и могући начин затвара. Јер, коцкице су се, у овом времену саме наметнуле, а аутор их је само перцептовао и правилно, сходно теми, поређао /прилог – ранији рад

http://www.plavosrce.com/DOWNLOAD/Kraljevo%2087%20najlepsa%20urbana%20perspektiva.pdf

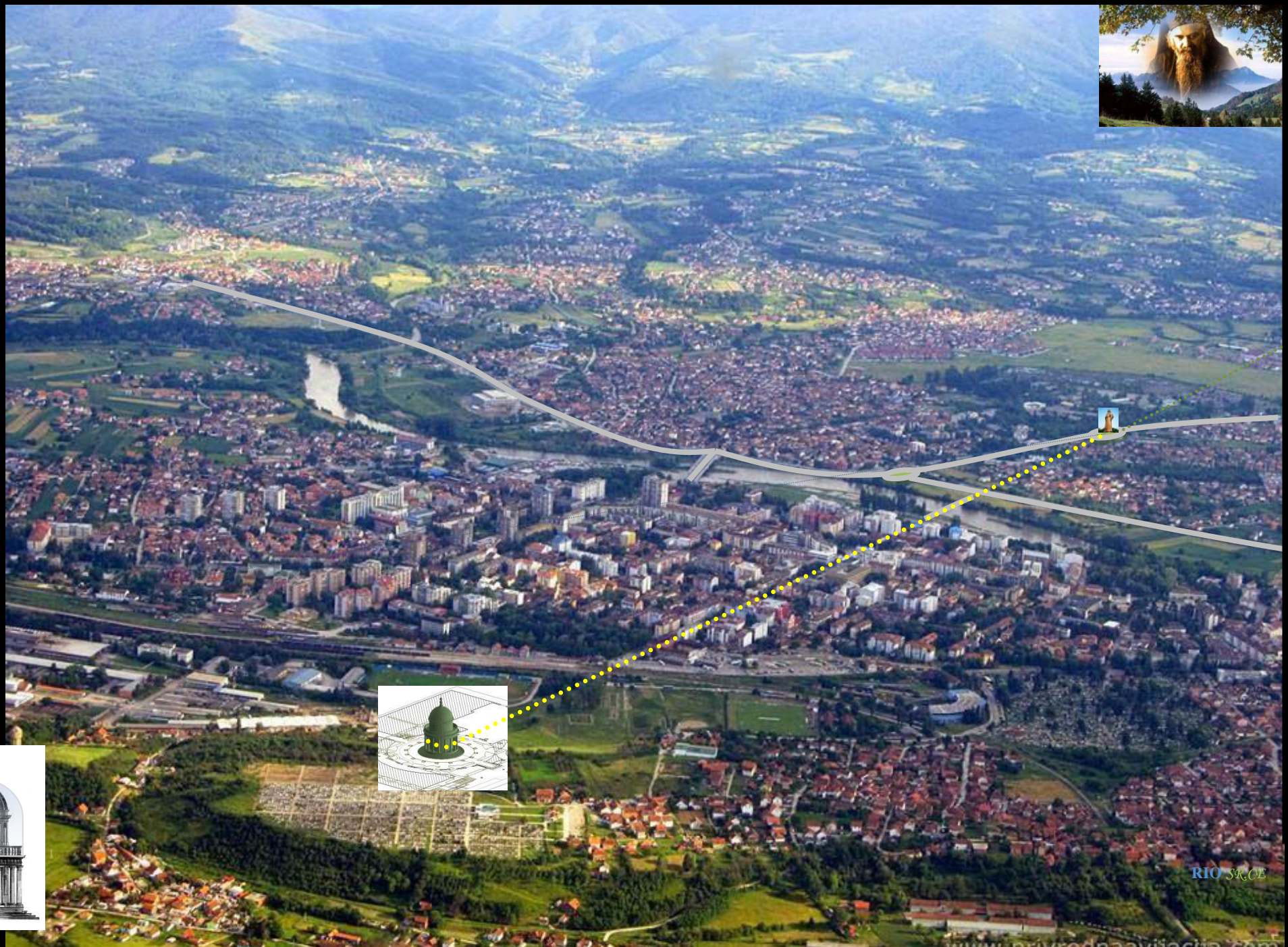
RIO SKOCE